

Su Europos vienu elektroniniu ataskaitų teikimu (ESEF) susijusios rekomendacijos

[Komisijos deleguotojo reglamento \(ES\) 2019/815, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/109/EB papildoma techniniais reguliavimo standartais, kuriais nustatomas vienas elektroninio ataskaitų teikimo formatas](#), (toliau – ESEF reglamentas) 3 straipsnyje nustatyta, kad emitentai visas savo metines finansines ataskaitas privalo rengti išplėstine hiperteksto ženklavimo kalba (XHTML). Šio reglamento 4 straipsnyje nurodyta, kad sudaromos konsoliduotosios finansinės ataskaitos yra ženklinamos XBRL ženklavimo kalba, naudojant taksonomiją, kuri atitinka nustatytus pagrindinės taksonomijos elementus. Kai remiantis ESEF reglamento IV priedo 4 punktu pagrindinės taksonomijos elementai netinka, emitentai gali sukurti papildomos taksonomijos elementus, kaip nustatyta ESEF reglamento IV priede.

Emitentai metinį informacijos rinkinį teikia XHTML formatu kaip vieną failą, kuriame turi būti atsakingų asmenų patvirtinimas, metinių finansinių ataskaitų rinkinys ir metinis pranešimas. Kita informacija (socialinės atsakomybės, atlygio, bendrovių valdymo ataskaitos ir pan.) gali būti rengiama ir skelbiama atskirais failais. Jeigu metinė informacija parengiama ir skelbiama skirtingomis kalbomis, ji turi būti ir pateikiama skirtingais failais. Jų negalima sujungti į vieną, turi būti skelbiami kaip atskiri ataskaitų paketai.

Pažymėtina, kad oficialus Europos Sąjungos metinių ataskaitų formatas yra ESEF reglamento reikalavimus atitinkantis formatas. Taigi, metinės finansinės ataskaitos PDF formatu negali būti teikiamos. Vis dėlto prireikus bendrovės gali papildomai skelbti finansines ataskaitas PDF formatu, tik privalo aiškiai nurodyti, kad tai yra papildoma informacija ir nėra oficialus metinių finansinių ataskaitų rinkinys. Tokiu atveju rekomenduojama pateikti nuorodą, kur galima susipažinti su oficialiu metinių finansinių ataskaitų rinkiniu.

Auditoriaus išvada turi būti pateikiama kartu su oficialiomis ataskaitomis arba gali būti skelbiama atskiru failu, pateikiant specialią nuorodą – programinės įrangos suformuotą unikalų kodą (angl. *hashtag*) – į audituotų metinių ataskaitų failą, taip užtikrinant, kad audituota informacija nebuvo pakeista.

Pagrindiniai su ESEF susiję aspektai, į kuriuos svarbu atkreipti dėmesį rengiant 2023 m. metines finansines ataskaitas:

- skaitiniai duomenys pirminėse konsoliduotose finansinėse ataskaitose turi būti pažymėti naudojant pagrindinės taksonomijos elementą, kurio apskaitinė reikšmė yra artimiausia ženklinamiems atskleidžiamiems duomenims. Kai tinkamo elemento nėra, emitentas gali sukurti papildomos taksonomijos elementą. Pastebėta, kad kuriami papildomos taksonomijos elementai, kai tai nėra būtina, sumažina bendrovių informacijos palyginamumą. Todėl svarbu įsitikinti, ar tikrai nėra galimybės panaudoti pagrindinės taksonomijos elemento. Jei ne, įvestą papildomąjį susieti su pagrindinės taksonomijos elementu. Emitentai neturėtų kurti išplėstinio taksonomijos elemento, kai jau tinkamas taksonomijos elementas yra pagrindinėje taksonomijoje (ESEF reguliavimo techninių standartų (RTS) IV priedas). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad papildomos taksonomijos elementai, nors ir turi aiškesnę apskaitos reikšmę, nėra viršesni už pagrindinės taksonomijos elementus;
- aiškinamieji raštai turi būti pažymėti blokino ženklavimo (angl. *block tagging*) standartu, visa informacija, įskaitant pateikiamą lentelėse, turi būti perkelta paženklinta įskaitomai ir aiškiai.

Norėdami atkreipti emitentų dėmesį į dažniausiai pasitaikančias klaidas, pastebėjimus, rekomendacijas, patarimus, kviestume susipažinti su gerąja praktika – [ESEF 2023 observatory 2023 vs 2022 „Best practices & data utilisation“](#). Šiame dokumente pateikta 2 364 emitentų atskleidžiamos informacijos apžvalga (vertintos 2 metų metinės finansinės ataskaitos, teiktos ESEF formatu), nurodomi klaidų pavyzdžiai, jų pobūdis, pastebėjimai, rekomendacijos, patarimai.

Primename, kad 2023 m. rugpjūčio mėn. Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (angl. *European Securities and Markets Authority*, ESMA) atnaujino [ESEF ataskaitų rengimo vadovą](#) (angl. *ESEF Reporting Manual*). Pakeitimai nėra esminiai, jais siekiama ištaisyti klaidas ir atlikti tam tikrus patobulinimus. Pakeitimai taip pat apima keletą paaiškinimų, visų pirma susijusių su bloko žymėjimo reikalavimais. ESEF ataskaitų rengimo vadovo pakeitimuose taip pat pateikiamas paaiškinimas ir pavyzdys, kaip naudoti 2023 m. TFAS taksonomijos elementus, kurie dar nėra įtraukti į ESEF taksonomiją 1.2.2 gairėse. Emitentai, rengdami 2023 m. metines finansines ataskaitas, turi vadovautis ESEF ataskaitų rengimo vadove pateiktomis gairėmis. Programinės įrangos įmonės, kurdamos programinę įrangą, naudojamą metinėms finansinėms ataskaitoms rengti *Inline* XBRL kalba, turi vadovautis ESEF ataskaitų rengimo vadove pateiktomis gairėmis.

Kaip žinoma, ESEF taksonomija, naudojama bendram konsoliduotųjų finansinių ataskaitų pagal TFAS elektroninės atskaitomybės formatui, yra paremta Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų (TFAS) taksonomija. TFAS valdyba kasmet atnaujina TFAS taksonomiją, kad, be kitų pokyčių, atspindėtų naujus išleistus TFAS, galiojančių TFAS pakeitimus, praktikoje dažniausiai pateikiamos informacijos analizę ir TFAS taksonomijos bendro turinio ar technologijos patobulinimus. ESMA atitinkamai iš dalies keičia RTS, kad apimtų kasmet atnaujinamą TFAS taksonomiją.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad emitentai, rengdami 2023 m. metines finansines ataskaitas, privalo naudoti naujausią 2022 m. taksonomijos versiją, t. y. 2022 m. ESEF taksonomija yra privaloma ir taikoma finansiniams metams, prasidedantiems 2023 m. sausio 1 d. arba vėliau.

ESMA nusprendė iki 2024 m. atidėti kasmetinį RTS pakeitimą, atspindintį 2023 m. TFAS taksonomiją. Tokį sprendimą iš dalies lėmė riboti TFAS taksonomijos pakeitimai 2023 m. ESMA savo pasiūlymuose dėl 2023 ir 2024 m. TFAS taksonomijos atnaujinimo sujungs ir 2023, ir 2024 m. TFAS taksonomijos atnaujinimus, teikdama pasiūlymus dėl 2024 m. RTS atnaujinimo.

Siekdama palengvinti ESEF reglamento įgyvendinimą, ESMA 2023 m. gruodžio mėn. paskelbė ESEF XBRL taksonomijos 2022 m. failų (angl. [ESEF XBRL taxonomy 2022 files](#)) ir ESEF 2023 m. atitikties rinkinio (angl. [ESEF Conformance Suite 2023](#)) atnaujintą versiją. Joje apsiribojama nedideliais pataisymais, kuriais siekiama supaprastinti naudojimąsi, ir atnaujinami atitikties rinkinio langai. Tai padės įgyvendinti atnaujintą ESEF ataskaitų rengimo vadovo versiją programinės įrangos produktuose, kuriuos rengėjai naudoja rengdami ESEF ataskaitų paketus.

Be to, atkreipiame dėmesį į tai, kad, vadovaudamasi [Europos Parlamento ir Tarybos direktyva \(ES\) 2022/2464, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas \(ES\) Nr. 537/2014, Direktyva 2004/109/EB, Direktyva 2006/43/EB ir Direktyva 2013/34/ES dėl įmonių informacijos apie tvarumą teikimo](#) (angl. *Corporate Sustainability Reporting Directive*, CSRD), įmonės turės remtis ESEF, rengdamos savo vadovybės pranešimą XHTML formatu ir ženklindamos tvarumo informaciją, įskaitant atskleidimą, kurio reikalaujama pagal [Europos Parlamento ir Tarybos reglamento \(ES\) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas \(ES\) 2019/2088](#), (Taksonomijos reglamento) 8 straipsnį, kai naudojama *Inline* XBRL technologija.